

УДК 339.97

*Пижик О.А.,
аспірант кафедри міжнародної економіки,
Тернопільський національний економічний університет*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

Постановка проблеми. Створення Європейського Союзу – це велике надбання 21 століття, адже європейська інтеграція розпочала своє становлення у новому форматі шістдесят років тому, у 1957 р. із прийняттям Римського Договору між провідними європейськими країнами. Протягом десятиліть форми, напрямки і структура ЄС зазнавали змін, перевівши інтеграцію у мультиглобальний процес поєднання правових, технологічних, фінансових, соціально-економічних, управлінських та інших основ взаємодії. Залишивши окремі питання у віданні держав-учасників процесу євроінтеграції, ЄС перебрав на себе якусь частку їхнього суверенітету. Тому, розглядаючи політику ЄС з наукових позицій необхідно бачити як позитивні, так і негативні риси цього величезного техніко-економічного і соціально-правового процесу, завданням якого є гармонізація та уніфікація в різних сферах діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема євроінтеграції і ролі України в цьому процесі, імплементації вимог і стандартів ЄС, в тому числі й в сфері технічного регулювання, значну увагу приділили у своїх дослідженнях вчені В. Горбулін, А. Гальчинський, П. Гайдуцький, Л. Віткін, В. Гордієнко, Є. Гриценко, Я. Жаліло, В. Хімичева, А. Зенків, Т. Уніковська, А. Фідель, Г. Резнік, П. Ібрагімова, П. Калита, О. Шаповал, О. Шніпко та інші. Проте подальшого поглибленого дослідження потребують питання гармонізації вітчизняної системи технічного регулювання до вимог ЄС з метою забезпечення конкурентоспроможних позицій на світових ринках.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування теоретико-концептуальних підходів до системи технічного регулювання в ЄС та розробка практичних рекомендацій щодо її використання у вітчизняній практиці для підвищення конкурентоспроможності України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейські принципи організації економічного і суспільного життя для України повинні стати нормою, незважаючи на надзвичайно складний і не такий стрімкий як здається ззовні шлях імплементації. Економічно-правова сфера – це велике поле впровадження євроінтеграційних принципів.

Процес взаємовпливу різних систем (економічних, політичних тощо) та держав закордонні вчені та політики почали досліджувати ще у 50-х рр. ХХ ст. Р. Арогон (Франція), В. Бакінгем, П. Сорокін, Г. Гілбrait, З. Бжезинський, П. Дракер, У. Ростов (США), Я. Тінберген (Нідерланди) стали засновниками так званої теорії «конвергенції», тобто «зближення», застосовуючи цей термін до аналізу стану усіх сторін сучасного суспільства. Ці процеси знайшли подальший розвиток і поглиблення у зв'язку з утворенням Європейського співтовариства держав і початкової участі третіх країн (в т. ч. й України) у інтеграцію Європейського Союзу. Словник іноземних мов трактує термін «інтеграція», як «відновлення, поєднання яких-небудь часток, елементів, протилежних ознак» [1, с. 217].

На сьогодні вчені для визначення взаємних процесів часто вживають, крім поняття «конвергенція», інші визначення, які відображають практично однакову сутність процесів:

гармонізація, імплементація, інтеграція. Разом з тим, для економічних процесів, на нашу думку, більш характерним є термін «гармонізація». Економічна енциклопедія визначає гармонізацію економічних процесів, як «взаємне узгодження, координацію, уніфікацію, зведення цих процесів до єдиної системи» [2]. Українські терміни «регулювання», «регламент» та «регламентація» мають один англійський відповідник «regulation». Досліджуючи економічну термінологію, що використовується в урядових документах і в економічній літературі, слід зазначити, що найбільш поширеним економічним терміном є «інтеграція». Інтеграцію (лат. «integration») економічна енциклопедія визначає, як «відновлення цілі», поступове зближення та об'єднання економічних суб'єктів у процесі і взаємодії, «взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємозбагачення» [2, с. 257]. В економічній науці вживається ще і такий термін як «інтеграція економічна», що являє собою «процес зближення, поступового об'єднання національних економічних систем, сучасна найрозвинутіша форма інтернаціоналізації господарського життя» [2, с. 668].

Ще одне визначення, яке використовується науковим середовищем і має більш науково-медичний напрям, але час-від-часу вживається в економічній практиці, – це «імплементація», що є похідним від «implementation» (нім.), що означає вживлення інших організмів у інше середовище» [1, с. 268].

Гармонізація національних політик часто розглядається як важлива мета європейського єднання. На практиці гармонізація – це сумісність технічних вимог та процедур різних країн до виробництва, реєстрації, маркування та реалізації продукції. Технічна гармонізація досягається шляхом побудови в країні сучасної системи технічного регулювання, яка відповідає загально визначеним міжнародним нормам і правилам, насамперед Світової організації торгівлі (СОТ), та міжнародних організацій із стандартизації. На даний час у світі гостро стоїть потреба у розширенні процесу всесвітньої технічної гармонізації, яка забезпечуватиме взаємодію між ринковими суб'єктами на глобальному ринку. Всесвітня технічна гармонізація сприяє економічному процвітанню країн, основні напрямки якої наведено на рис. 1.

Рис. 1. Напрямки впливу технічної гармонізації на економічний розвиток країн
Джерело: систематизовано автором

Технічна гармонізація в ЄС розпочалася ще у 1988 р., коли Європейська Комісія, провівши оцінку єдиного ринку ЄС, визначила важливість технічної гармонізації. Для України ця проблема

актуальна, адже з січня 2017 р. почала діяти зона вільної торгівлі з ЄС, створення якої було передбачено Угодою про Асоціацію ЄС-Україна.

Виконавчі органи Європейського Союзу у своїх документах поставили перед Україною чіткі вимоги модернізації усієї економіки, створення європейських основ організації суспільства, приділивши особливу увагу розробці і забезпеченню економічно-правових принципів діяльності з метою різкого підвищення конкурентоздатності продукції. Інструментом досягнення такої програми може бути розробка і впровадження нових принципів економіко-правового механізму, тобто цілої системи технічного регулювання.

Термін «технічне регулювання» широко використовується в документах міжнародних організацій зі стандартизації (ISO, IEC), Світової організації торгівлі, регіональних організацій зі стандартизації (CEN, CENELEC, МДР).

Вперше у національній законодавчій системі термін «технічне регулювання» з'явився у 2002 р. із запровадження Указу Президента України «Про Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики» без особливої конкретизації. Завдяки цьому нормативному акту було створено центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, що існував з 2002 р. по 2011 р. Держспоживстандарт був утворений з метою підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів шляхом перетворення колишнього Державного комітету України зі стандартизації, метрології та сертифікації.

Основним завданням нового органу було забезпечення реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів і широкої галузевої координації. Згодом Держспоживстандарту було доручено затвердження технічних регламентів. Тільки в 2005 р., після прийняття Закону України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності»[3], було введено офіційне визнання, що технічне регулювання є правове регулювання відносин у сфері встановлення, застосування та виконання обов'язкових вимог до продукції, або пов'язаних з нею процесів, систем і послуг, персоналу та органів, а також перевірки їх дотримання шляхом оцінки відповідності або ринкового нагляду.

Отже, технічне регулювання є тим видом економічної політики, яка спрямована насамперед на усунення вад ринку, пов'язаних з нерівномірним розподілом інформації між його учасниками. Також можна стверджувати, що технічне регулювання є важливим інструментом захисту інтересів суспільства, але воно може бути перешкодою розвитку тих чи інших економічних процесів, котрі виникають несподівано.

В останні роки в економічній літературі використовується визначення «системи технічного регулювання». Термін «система», в авторському розумінні, виступає як комплекс взаємопов'язаних і взаємодіючих споріднених структур, об'єднаних однією ідеєю і перевіреною зв'язками між собою і зовнішнім середовищем.

Європейська система технічного регулювання розглядається як найбільш ефективна модель для міжнародного співробітництва і є підґрунтям для формування єдиного економічного простору, що визнано ООН. У ЄС побудована дворівнева система технічного регулювання (табл. 1), яка спрямована на забезпечення вільного переміщення товарів в межах союзу, недопущення нових бар'єрів в торгівлі, взаємне визнання та технічну гармонізацію. В той же час необхідно зазначити, що кожна країна ЄС формує власну систему технічного регулювання, виходячи з особливостей національної економіки, але з урахуванням директив Європейського Союзу [4-6]. В Європейському Союзі оцінка відповідності вимогам законодавства здійснюється через добровільну сертифікацію чи декларування, а контроль за дотриманням вимог – завдяки ринковому нагляду.

Таблиця 1

Цілі та завдання Європейської системи технічного регулювання

Цілі і завдання		
Аспекти безпечності	Забезпечення впровадження економічної політики	
Забезпечення розміщення на ринку продукції, безпечної для споживачів, користувачів та навколишнього середовища	На національному рівні: - стимулювання інновацій; - підвищення конкуренції, диференціація продукції; - скорочення виробничих витрат	На міжнародному рівні: - сприяння розвитку торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі

Джерело: систематизовано автором

Європейська модель технічного регулювання базується на методі непрямого посилання на стандарти [7]. Реформування системи технічного регулювання у ЄС триває уже довгий час. Разом із тим, вже понад 15 років відбувається співпраця між ЄС та Україною у напрямі реформування української системи технічного регулювання. Перехід до європейської моделі технічного регулювання передбачає докорінну трансформацію цієї системи в Україні. У табл. 2 систематизовано аргументи

«за» та «проти», щодо доцільності використання досвіду ЄС для України у сфері технічного регулювання.

Таблиця 2

Аргументи «за» та «проти» щодо доцільності використання досвіду ЄС для України у сфері технічного регулювання

Доцільність	Застереження
<ul style="list-style-type: none"> - ЄС є провідним гравцем у галузі міжнародного технічного регулювання; - Ринок ЄС є ключовим для України в довгостроковій перспективі; - ЄС є потужним провайдером технічної допомоги Україні; - В Україні є істотні зобов'язання за Угодою про асоціацію з ЄС 	<ul style="list-style-type: none"> - Значною мірою конкретні механізми та інструменти політики ЄС в галузі технічного регулювання визначаються тим, що ЄС є наднаціональною міжнародною організацією, тоді як Україна – унітарна держава, що не є членом ЄС; - Існують істотні відмінності між Україною та ЄС (за часткою в міжнародній торгівлі, за структурою торгівлі, інституційною спроможністю)

Джерело: систематизовано автором

У 2016 р. ЄС експортував в Україну товарів на суму 16 млрд. 505 млн. євро, тобто на 16% більше ніж у 2015 р., а Україна в свою чергу поставила товарів в країни ЄС тільки на суму 13,8 млрд. євро, що у порівнянні з 2015 р. склало всього 1,8% [8]. Ці дані свідчать про недостатню готовність українських підприємців у конкуренції на європейському ринку, незважаючи на лібералізацію тарифів і низку регуляторних заходів. Разом з тим, економіка України значною мірою орієнтована на експорт, про що свідчать дані за період останніх 12 років. Так, частка експорту товарів, послуг у структурі ВВП України коливається в межах 50-60% (рис. 2). У 2005 р. цей показник сягає 51,48%, у 2006 р. – 46,62% у 2007 р. – 44,84%, у 2008 р. – 46,92%, у 2009 р. – 46,38% у 2014 р. – 49,15% у 2015 р. – 52,77%, у 2016 р. – 49,29%.

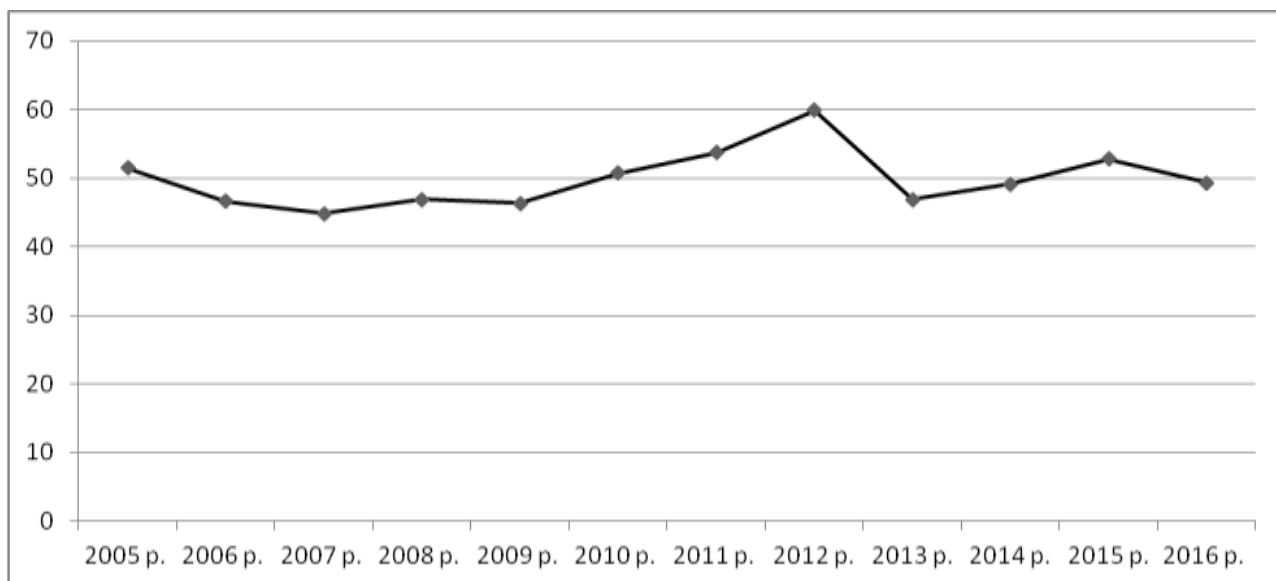

Рис. 2. Частка експорту товарів, послуг у структурі ВВП України, %

Джерело: побудовано автором за [9]

Наша держава серйозно залежить від вміння урядових структур розробляти ефективну зовнішньоекономічну політику, та здатності експортерів працювати на закордонних ринках. Український експорт має переважно товарно-сировинний характер і за останні роки сформувалася тривожна тенденція до деіндустріалізації. Структура експорту складається на користь АПК – 44%, металургії – 23,4%, машинобудування – 10,4%, мінеральних продуктів – 9,2%. Частка сільського господарства у структурі ВВП України поступово зростає. У 2015 р. вона складала 10,43%, що вивело нашу державу на 3 місце у Європі після Албанії (частка сільського господарства у ВВП складала 21,83%), та Молдови (13,84%). У 2016 р. цей показник в Україні досяг позначки 11,7%, тоді як в 2013 р. він був на рівні 8% [10]. У 2016 р. у 4 кварталі почалось незначне поживлення економічної діяльності. А у першому кварталі 2017 р. обсяг українського експорту товарів та послуг досягнув 12,4 млрд. доларів, що на 2,7 млрд. доларів більше ніж в 2016 р. Зростання обсягу експорту товарів показали майже усій галузі економіки, за винятком хімічної та деревообробної промисловості [11].

Аргументами щодо прийняття як базову європейську модель технічного регулювання для України є наступні:

1) система технічного регулювання, що прийнята в країнах ЄС, є однією з найбільш ефективних. Цей факт відзначений у звіті Європейської економічної комісії ООН за 2003 рік «Підсилюючий вплив директив Нового підходу» і в рекомендаціях ЄЕК ООН, ефективність європейського підходу у сфері технічного регулювання підтверджується низкою угод про взаємне визнання результатів оцінки відповідності «MRA» з такими країнами як Японія, США, Канада, Нова Зеландія, Австралія, Швейцарія, Ізраїль;

2) наявність в ЄС великої кількості директивних та інших документів, що відображають методологію і практику технічного регулювання, які можуть використовуватися при формуванні української системи технічного регулювання;

3) країни ЄС є найбільшими партнерами України в товарообігу, що необхідно враховувати при аналізі моделі регулювання.

Комплексна стратегія розвитку української системи технічного регулювання розроблена та розглянута Кабінетом Міністрів України, з додатками до стратегії з програмою у 58 пунктів, конкретних дій відповідних органів (табл. 3) [12].

Таблиця 3

Головні завдання реалізації основних цілей Стратегії розвитку системи технічного регулювання на термін до 2020 року

Основні цілі по реформуванню системи технічного регулювання	Очікувані результати
<ul style="list-style-type: none"> - Приведення системи технічного регулювання до міжнародних та європейських норм та правил - Усунення технічних бар'єрів у торгівлі - Деретуляція ведення бізнесу - Сприяння підвищенню конкурентоспроможності продукції - Забезпечення добросовісної конкуренції - Надійне забезпечення добровільності прав споживачів 	<ul style="list-style-type: none"> - Визнання Української системи технічного регулювання на міжнародному та європейському рівні - Виконання зобов'язань відповідно до угоди про технічні бар'єри в торгівлі Світової Організації Торгівлі (Угода ТБТ СОТ), Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС (Розділ ІХ, глава 3, статті 53-58 та Додаток ІІІ) - Забезпечення доступу Українських продуктів на європейський ринок шляхом укладення на першому етапі Угоди АСАА за чотирма пріоритетними секторами промислової продукції: <ul style="list-style-type: none"> - машини - низьковольтне обладнання - електромагнітні і на сумісність - прості посудини низького тиску

Джерело: сформовано автором

Дослідження ще раз підтвердило важливість практичних наслідків реалізації положень асоціації Україна ЄС щодо гармонізації європейських принципів виробництва продукції, надання послуг та міжнародного співробітництва. Для підвищення ефективності реалізації нової стратегії технічного регулювання в Україні пропонуємо:

- прийняти новий Закон України «Про регулювання зовнішньоекономічної діяльності», адже діючий був прийнятий ще у 1991 р., а Угода про Асоціацію взагалі вимагає принципово нових підходів;
- в контексті цього нового Закону передбачити регулярний випуск «реєстру експортерів», в якому висвітлювати широку інформацію про види, напрямки і реальні позиції на ринках як індивідуальних експортерів, так і корпорацій;

- у зв'язку з рішенням Європейського Союзу про повну дію Асоціації з 01.09.2017 р. Мінекономрозвитку і торгівлі заново переглянути «експортну стратегію України»;

- створити Спеціальний державний експортний фонд (СДЕФ) для підтримки експортерів;

- замість офісу при Мінекономрозвитку і торгівлі по розвитку експорту створити «Акціонерну консультативну службу» (АКС) з комплексних питань експортної політики;

- доцільним є створення «карти світових товарних пріоритетів», де визначити національні та інші особливості торгівлі у тих чи інших регіонах і країнах, а також разом із спілкою промисловців і підприємців (УСПП) підтримати розробку «Основних принципів державного маркетингу і менеджменту України»;

- відкриття нових торгових місій та розвиток торговельних відносин з країнами Азії, зокрема з Китаєм, країнами Африки, розвиток нових логістичних коридорів.

Висновки з проведеного дослідження. Технічне регулювання є відповідною потребою конкретної країни у технічній гармонізації з метою підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку. Найбільш досконала система технічного регулювання, яку варто впровадити в Україні, є європейська модель, яка має численні позитивні аргументи. Проведене дослідження широкого кола проблем реформування української системи технічного регулювання свідчить про її важливість для

докорінної модернізації економіки, покращення конкурентоздатності української товарної продукції та послуг, розширення позиціонування на зовнішніх ринках. Вважаємо, що гармонізація підходів у сфері технічного регулювання створить сприятливі умови для вільного обігу товарів на відповідних ринках, для взаємного визнання результатів підтвердження відповідності, проведених в Україні і в країнах членах ЄС. Це дозволить зняти наявні торговельні бар'єри, скоротить витрати на підтвердження відповідності поставлених товарів, буде сприяти активізації експорту вітчизняних товарів. Інтенсивна діяльність щодо реформування української системи технічного регулювання має привести до збільшення торговельних відносин не тільки з країнами ЄС, а й в цілому на світовому ринку. При цьому особливу увагу необхідно приділити якості і безпечності продукції, як це прийнято у країнах ЄС.

Бібліографічний список

1. Крысин Л.П. Толковый словарь иноязычных слов. Около 25 000 слов и словосочетаний. Изд. 2-е, доп. / Л.П. Крысин. – М. : Русский язык, 2000. – 856 с.
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. – Том 1. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
3. Закон України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» № 3164-IV від 01.12.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3164-15>
4. Технічне законодавство Європейського Союзу. Директиви. Бібліографічний покажчик 1998-2005 роки / За заг. ред. В. Л. Іванова. – Львів: Леонорм, 2006. – 179 с.
5. Світова організація торгівлі. Довідник про Угоду ТВТ // Інформаційний бюлетень з міжнародної стандартизації. За сторінками зарубіжних джерел. – К. : Держспоживстандарт, 2006. – № 2. – С. 121–138.
6. Стратегія французької системи стандартизації на 2002-2005 роки // Інформаційний бюлетень з міжнародної стандартизації. – К. : Держспоживстандарт, 2003. – № 1. – С. 93–99.
7. Модель технічного регулювання, запроваджена в ЄС, є найбільш ефективною для міжнародного співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rbc.ua/ukr/finance/economic/model_tehnicheskogo_regulirovaniya_vvedennaya_v_es_yavlyaetsya_na_naibolee_effektivnoy_dlya_mezhdunarodnogo_sotrudnichestva_spetsialisty_06042010
8. European Union. Trade in goods with Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: trade.ec.europa.eu/doclib/html/113459.htm
9. Валовой внутренний продукт Украины // Финансовый портал «Минфин» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
10. Україна увійшла в ТОП-10 залежних від аграріїв європейських країн // Інформаційне агентство Agravery [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/ukraine-vvijsla-v-top-10-zaleznih-vid-agrariiv-evropejskih-krain>
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
12. Стратегія розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/document/248425145/R0844.doc

References

1. Krysin, L.P. (2000), *Tolkovyy slovar' inoyazychnykh slov. Okolo 25 000 slov i slovosochetaniy* [Explanatory dictionary of foreign words. About 25 000 words and phrases], Russkiy yazyk, Moscow, Russia, 856 p.
2. Mochernyi, S.V. (2000), *Ekonomichna entsyklopediia* [The economic encyclopedia], Vydavnychiy tsentr «Akademii», Kyiv, Ukraine, vol. 1, 864 p.
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine “Standards, technical regulations and conformity assessment procedures”, of 01.12.2005, Number 3164-IV, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3164-15>
4. Ivanov, V.L. (2006), *Tekhnichne zakonodavstvo Yevropeiskoho Soiuzu. Dyrektyvy. Bibliografichnyi pokazhchik 1998-2005 roky* [Technical legislation of the European Union. Directives. Bibliographical index 1998-2005], Leonorm, Lviv, Ukraine, 179 p.
5. World Trade Organization. Directory of the TVT Agreement (2006), *Informatsiyni biuleten z mizhnarodnoi standartyzatsii*, no. 2, pp. 121-138.
6. The French Standardization Strategy for 2002-2005 (2003), *Informatsiyni biuleten z mizhnarodnoi standartyzatsii*, no. 1, pp. 93–99.
7. The technical regulation model introduced in the EU is most effective for international cooperation, available at: http://www.rbc.ua/ukr/finance/economic/model_tehnicheskogo_regulirovaniya_vvedennaya_v

_es_yavlyaetsya_naibolee_effektivnoy_dlya_mezhdunarodnogo_sotrudnichestva_spetsialisty_06042010 (access date August 25, 2017).

8. European Union. Trade in goods with Ukraine, available at: trade.ec.europa.eu/doclib/html/113459.htm (access date August 25, 2017).

9. Gross Domestic Product of Ukraine, available at: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/> (access date August 25, 2017).

10. Ukraine entered the TOP-10 dependent on farmers in European countries, available at: <http://agravery.com/uk/posts/show/ukraina-vvijsla-v-top-10-zaleznih-vid-agrariiv-evropejskih-krain> (access date August 25, 2017).

11. Official site of the State Statistics Service of Ukraine, available at: www.ukrstat.gov.ua/ (access date August 25, 2017).

12. "The strategy of development of the system of technical regulation for the period till 2020", available at: www.kmu.gov.ua/document/248425145/R0844.doc (access date August 25, 2017).

Пижик О.А. ГАРМОНІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

Мета – обґрунтування теоретико-концептуальних підходів до системи технічного регулювання в ЄС та розробка практичних рекомендацій щодо її використання у вітчизняній практиці для підвищення конкурентоспроможності України.

Методика дослідження. У процесі дослідження використані наступні методи: абстрактно-логічний, системного аналізу, теоретичного узагальнення, синтезу та порівняння – при обґрунтуванні доцільності запровадження європейської моделі технічного регулювання, яка визнана однією із найефективніших у світовій практиці; графічний метод – для наочного зображення матеріалу та табличний. Діалектичний метод пізнання забезпечив комплексний підхід до розкриття поставленої проблеми. Інформаційною базою дослідження були законодавчі та нормативні документи України, праці вітчизняних та зарубіжних науковців.

Результати. Обґрунтовано важливість запровадження європейської моделі технічного регулювання, яка визнана однією із найефективніших у світовій практиці. Проаналізовано напрямки впливу технічної гармонізації на економічний розвиток країн та її конкурентоспроможність. Визначено особливості формування системи технічного регулювання в Україні, яка пройшла складні інституційні етапи та потребує подальшого удосконалення. Аргументовано доцільність використання досвіду ЄС для України у сфері технічного регулювання з врахуванням стану зовнішньої торгівлі, адже країни-члени ЄС залишаються важливим стратегічним партнером нашої країни. Сформовано заходи для забезпечення реалізації нової стратегії технічного регулювання в Україні з урахуванням вже прийнятої Стратегії розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року.

Наукова новизна. Використано системний підхід до розкриття гармонізації європейської системи технічного регулювання та визначення перспектив її подальшого реформування в Україні з метою підвищення конкурентоспроможності на світових ринках.

Практична значущість полягає у тому, що окремі пропозиції можуть бути використані на практиці при розробленні та удосконаленні заходів реалізації стратегії технічного регулювання в Україні, яка побудована на європейській моделі.

Ключові слова: гармонізація, європейська інтеграція, Європейський Союз, конкурентоспроможність України, система технічного регулювання, технічні бар'єри, технічна гармонізація.

Pyzhyk O.A. HARMONIZATION OF THE EUROPEAN SYSTEM OF TECHNICAL REGULATION AS A FACTOR OF COMPETITIVENESS PROVIDING OF UKRAINE ON EXTERNAL MARKETS

Purpose. The aim of the article is to substantiate the theoretical and conceptual approaches to the system of technical regulation in the EU and the development of practical recommendations for its use in the domestic practice for the competitiveness of Ukraine.

Methodology of the research. The following methods are used in the process of research,: abstract and logical, the system analysis, theoretical synthesis, synthesis and comparison – in substantiating the feasibility of introducing a European model of technical regulation, which was recognized as one of the most effective in world practice; graphic method – for visual representation of the material and tabular method.

The dialectical method of cognition provided a comprehensive approach to the disclosure of the problem. The information base of the study was legislative and normative documents of Ukraine, works of domestic and foreign scientists.

Results. The importance of the introduction of the European model of technical regulation, which is recognized as one of the most effective in world practice, is substantiated. The directions of the influence of technical harmonization on the economic development of the countries and their competitiveness are analyzed. The peculiarities of the formation of a system of technical regulation in Ukraine that have passed complex institutional stages and need further improvement are determined.

The expediency of using the EU experience for Ukraine in the field of technical regulation is considered, taking into account the state of foreign trade, because EU member states remain an important strategic partner of our country. Measures for ensuring the implementation of a new technical regulation strategy in Ukraine taking into account the already adopted Strategy for the development of the technical regulation system for the period up to 2020 have been formed.

Originality. The systematic approach to the disclosure of the harmonization of the European system of technical regulation and to determine the prospects for its further reformation in Ukraine in order to increase competitiveness in the world markets has been used.

Practical value. The practical significance is that some proposals can be used in practice in developing and improving the implementation of the technical regulation strategy in Ukraine, which is built on the European model.

Key words: harmonization, European integration, European Union, competitiveness of Ukraine, system of technical regulation, technical barriers, technical harmonization.

Пыжик А.А. ГАРМОНИЗАЦИЯ ЕВРОПЕЙСКОЙ СИСТЕМЫ ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УКРАИНЫ НА ВНЕШНИХ РЫНКАХ

Цель – обоснование теоретико-концептуальных подходов к системе технического регулирования в ЕС и разработка практических рекомендаций по ее использованию в отечественной практике для повышения конкурентоспособности Украины.

Методика исследования. В процессе исследования использованы следующие методы: абстрактно-логический, системного анализа, теоретического обобщения, синтеза и сравнения – при обосновании целесообразности внедрения европейской модели технического регулирования, которая признана одной из самых эффективных в мировой практике; графический метод – для наглядного изображения материала и табличный. Диалектический метод познания обеспечил комплексный подход к раскрытию поставленной проблемы. Информационной базой исследования были законодательные и нормативные документы Украины, труды отечественных и зарубежных ученых.

Результаты. Обоснована важность внедрения европейской модели технического регулирования, которая признана одной из самых эффективных в мировой практике. Проанализированы направления влияния технической гармонизации на экономическое развитие стран и ее конкурентоспособность. Определены особенности формирования системы технического регулирования в Украине, которая прошла сложные институциональные этапы и требует дальнейшего совершенствования. Аргументированно целесообразность использования опыта ЕС для Украины в сфере технического регулирования с учетом состояния внешней торговли, ведь страны-члены ЕС остаются важным стратегическим партнером нашей страны. Сформированы меры для обеспечения реализации новой стратегии технического регулирования в Украине с учетом уже принятой Стратегии развития системы технического регулирования на период до 2020 года.

Научная новизна. Использован системный подход к раскрытию гармонизации европейской системы технического регулирования и определения перспектив дальнейшего реформирования в Украине с целью повышения конкурентоспособности на мировых рынках.

Практическая значимость заключается в том, что отдельные предложения могут быть использованы на практике при разработке и совершенствовании мероприятий реализации стратегии технического регулирования в Украине, которая построена на европейской модели.

Ключевые слова: гармонизация, европейская интеграция, Европейский Союз, конкурентоспособность Украины, система технического регулирования, технические барьеры, техническая гармонизация.